

UNDER- GROUND COMIX HEROES

Underground-liike syntyi 1960-luvun USA:ssa nuorison vastalauseena liikemies-ten luomalle pop-kulttuurille ja sen tyh-jänpäävääjävyydelle. Syntyi hippiliike, uudenlaista pop-musiikkia soittavia yh-tyeitä kuten Grateful Dead, Jefferson Airplane, Frank Zappa & Mothers of In-vention jne. Tärkeimpänä underground-kulttuurin ilmentymänä on pidettävä un-dergroundlehtien, sellaisten kuin East Village Other, Berkeley Bard ja San Fran-cisco Oracle, ilmestyminen. Näissä leh-dissä pääsivät nuoret underground-tai-teilijat esittelemään taitojaan.

Ensimmäisen underground-sarjakuvaleh-den, Zap Comix No.0, julkaisi Robert Crumb vuonna 1967. Siinä seikkailivat ensimmäisen kerran legendaariset Fritz-kissa ja Mr. Natural. Pian tämän jälkeen alkoi ilmestyä muitakin underground-sar-jakuvalehtiä kuten Bijou Funnies, Yellow Dog, Snatch Comix, Feds'n Heads Comics jne. Niiden piirtäjät alkoivat piirtää aiheista jotka Comics Code-säännöt (USA:n lehtisyndikaattien sisäinen sensuurijär-jestelmä) kielsi. Tällaisia aiheita ovat seksi, väkivalta, huumeet, uskonnon hal-ventaminen.

Undergroundtaiteilijat, Crumb, Jay Lynch, Gilbert Shelton etunenässä, her-jasivat kaikkea mitä mieleen vain juo-lahti. Eräässä Crumbin sarjassa on sivu-kaupalla vain peppuja, panoja ja penik-siä. Sarjan nimi on "Kokoliha-Sarja". Gilbert Sheltonin Teräsmies-parodia, "WONDER EARTHOG" eli Terässika kertoo aamusanomien toimittajasta Philbert De-sanexista joka todellisuudessa onkin kaikkien rikollisten kauhu, Terässika! Sarjan kohtalokas nainen on Lois Lame-brain, kurvikas kaunotar. Pian joutuivat eräät numerot jopa takavarikoinnin koh-teen, niinkuin Zap No.4, mutta tämä ei haitannut undergroundtaiteilijoiden luo-misintoa, päinvastoin se lisäsi innos-tusta u-sarjakuviin ja uusia lehtiä syn-tyi kuin sieninä sateella.

Suomessa on JYMY-SARJAT niminen lehti ollut uranuurtaja u-sarjakuvien julkai-semisessa. Lyhyen elinaikansa (73-75) se julkaisi u-sarjakuvien parhaimmista. Toinen u-sarjakuvia julkaissut Huuli-lehti joutui lopettamaan koska levityk-sestä huolehtinut firma kieltäytyi jat-kamasta lehden levitystä sen "epäsiveel-lisyyden" takia. Suomalaisetkin piirtä-jät ovat julkaisseet u-sarjakuvia. 1968 ilmestyi Vesa Oittisen kirja "Aku Ankka ja Nietzsche", Timo Aarniala julkaisi -69 Olssonin ja Junnilan kanssa kirjan Salaisuuden varjo. Omakustannettuja leh-tiä on ilmestynyt monia, sellaisia kuten Seesam, Superprole, Uusi sarjakuvalehti, Cosmic man ja monia muita. Underground-sarjakuvalehdet ovat kysytyjä keräili-jöiden keskuudessa, niistä maksetaan jo-pa samoja hintoja kuin vanhoista 50-lu-vun Aku Ankoista.

Underground-sarjakuvalehtien levikin kasvaessa jopa satoihin tuhansiin, ne ovat tulleet kaupallisemmiksi. Monet vanhat sarjakuvapiirtäjät ovat kinnos-tuneet undergroundsarjakuvalehdistä uutena julkaisukanavana, sillä syndi-kaatit kahlitsevat sarjakuvataiteili-joiden taiteellista vapautta ja asetta-vat rajoituksia piirtäjilleen. Ensimmäi-senä siirtyi undergroundlehtiin "Spirit"-sarjan piirtäjä Will Eisner. Monille u-sarjakuvapiirtäjille on sitävastoin teh-tä rahakkaita tarjouksia suurten lehti-yhtiöiden taholta, mutta suurinosa heis-tä on kieltäytynyt. He haluavat säilyt-tää itsenäisyytensä enemmän kuin kääriä suuria rahoja. Yrityksiä luoda omakus-tannusperiaatteella toimivia musiikkiyh-tiöitä jotka taiteilijat itse omistaisi-ivat, on myös tullut, tunnetuin ja ensim-mäinen oli Robert Crumbin "River blues & Wisconsin wiggles"-levyjen julkaiseminen.

Voidaan todeta että underground-sarja-kuvat ovat näyttäneet että sarjakuva on parhaimmillaan taidetta, ja että sen vuoksi kaikenlaiset sensuuritoimenpiteet ovat taiteen kahlitsemista. Ei ole mi-tään sellaista selvää kriteeriä jolla voitaisiin määrittää toiset sarjakuvat "huonoiksi" ja toiset "hyviksi". Sarja-kuviin, kuten muihinkin taiteenmuotoihin tulisi syventyä ja tutkia niitä kriitti-sesti. Mutta olkaamme mitä mieltä hyvänsä undergroundsarjakuvien "hyvyydestä" tai "huonoudesta", ei voitane kiistää niiden merkitystä uuden sarjakuvapiirtä-jäsukupolven syntyyn.